

ПОГОДЖЕНО
Голова методичної ради
ЦТКТУМ *Т. В. Волошенко*
Протокол № 4 від 05.05.2017 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник управління освіти
Мелітопольської міської
ради Запорізької області
І. А. Єлісеєв
2017 р.

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Центру туристсько-краєзнавчої творчості учнівської молоді
Мелітопольської міської ради Запорізької області
на 2017/2018 н.р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочий навчальний план ЦТКТУМ складений згідно із законом України “Про позашкільну освіту”, Положенням про Центр туристсько-краєзнавчої творчості учнівської молоді, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19.12.2002р. № 730, Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 р. № 676.

Термін навчання у гуртках обумовлюється специфікою їхньої діяльності та навчальними програмами, та становить від 1-го до 3-х років.

Організація діяльності гуртків ЦТКТУМ за туристсько-краєзнавчим напрямом початкового, основного та вищого рівня навчання здійснюється відповідно до Типових навчальних планів і навчальних програм, затверджених Міністерством освіти і науки, методичним кабінетом управління освіти Мелітопольської міської ради та науково-методичною радою КЗ «ЗОІШО» ЗОР.

На основі типових навчальних планів розробляється навчальний план ЦТКТУМ на навчальний рік з урахуванням мережі та кількості гуртків, років навчання, тижневого навантаження педагогічних працівників, структури навчального року.

У ЦТКТУМ гуртки класифікуються за трьома рівнями навчання: початковий, основний, вищий.

Відповідно до рівня класифікації визначається мета і перспективи діяльності гуртків, їх чисельний склад, обираються навчальні програми за напрямками: гірський, пішохідний, географи-краєзнавці, історики-краєзнавці, народознавство, спортивне орієнтування.

Середня наповнюваність гуртків становить 10-15 вихованців (відповідно до Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 № 433). Наповнюваність окремих гуртків залежно від можливостей навчально-виховного процесу, навчальних програм та рівня майстерності вихованців може змінюватися від 5 до 10 осіб (індивідуальне навчання). Загальна кількість вихованців в одному гуртку не повинна становити більше 25 осіб. До Центру зараховуються вихованці віком від 6 до 21 року. Приймання вихованців здійснюється протягом навчального року.

Типовий навчальний план для гуртків початкового рівня

До початкового рівня відносяться гуртки, діяльність яких спрямована на загальний розвиток вихованців, виявлення здібностей та обдарувань, прищеплення інтересу до творчої діяльності.

Кількість годин на тиждень визначається за напрямками роботи та специфікою діяльності гуртка.

Типовий навчальний план для гуртків основного рівня

До основного рівня відносяться гуртки, які розвивають інтереси вихованців, дають їм знання, практичні вміння та навички, задовольняють потреби у

професійній орієнтації. Діяльність таких гуртків передбачає створення умов для соціальної адаптації вихованців у суспільстві, розвиток стійких інтересів до творчої діяльності, розширення і поглиблення професійних інтересів, вмінь і навичок, поглиблення теоретичних знань з різних напрямів позашкільної освіти.

Вихованці, які виявляють стійкі інтереси та здібності до конкретної творчої діяльності, відразу ж можуть бути зараховані до гуртка основного рівня навчання.

Навчальні програми основного рівня розроблені терміном від 1-го до 3-х років навчання. У типових навчальних планах основного рівня враховуються години на індивідуальні форми навчання для проведення навчально-тренувальних занять та спортивних змагань.

Кількість годин на тиждень визначається за напрямами роботи, специфікою діяльності гуртка з урахуванням року навчання.

Типовий навчальний план для гуртків вищого рівня

До вищого рівня відносяться гуртки, які задовольняють інтереси і потреби здібних, обдарованих і талановитих вихованців у творчій, науково-дослідницькій роботі, профільній та допрофесійній підготовці.

Для організації навчально-виховного процесу з вихованцями, які є переможцями місцевих, всеукраїнських, обласних конкурсів змагань тощо створюються необхідні умови: збільшується кількість годин для занять, впроваджується індивідуальна та групова форма навчання (чисельний склад яких становить від 1 до 5 вихованців), відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи, затвердженого наказом МОН України від 11.08.2004 р. №651 (у редакції наказу МОН України від 10.12.2008 р. №1123).

Навчально-виховний процес у ЦТКТУМ здійснюється відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, здібностей і нахилів вихованців з використанням різних організаційних форм роботи визначених в Положенні про Центр туристсько-краєзнавчої творчості учнівської молоді, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 19.12.2002 р. №730: заняття, гурткова робота, урок, лекції, індивідуальні заняття, конференції, семінари, курси, читання, вікторини, змагання, походи, експедиції, навчально-тренувальні заняття, екскурсії, практична робота на природі, а також іншим форм, передбачених Статутом ЦТКТУМ.

На кожному рівні керівники гуртків ЦТКТУМ забезпечують максимальні умови які відповідають віку, інтелектуальним, психологічним та творчим можливостям, стану здоров'я.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Навчально-виховний процес у ЦТКТУМ триває з 1 вересня по 31 серпня.

Навчальний рік у Центрі починається 1 вересня і закінчується 31 травня. Тривалість навчального року установлюється Міністерством освіти і науки України.

З 1 до 15 вересня здійснюється комплектування груп гуртків для першого року навчання та доукомплектування груп другого – четвертого років навчання.

Цей період вважається робочим часом керівника.

Навчальні заняття можна організувати за семестровою системою:

I семестр - з 1 вересня до 31 грудня;

II семестр - з 1 січня до 31 травня.

У канікулярні, вихідні та святкові дні Центр працює за окремим планом, затвердженим директором Центру.

У літній канікулярний час Центр проводить роботу з вихованцями в різних організаційних формах: змагання, зльоти, походи, екскурсії, збори, конкурси, навчально-тренувальні збори тощо, а також може організувати профільні табори.

Структура навчального року в ЦТКТУМ може змінюватися згідно з рішенням педагогічної ради та з погодженням з органами місцевого управління освітою з урахуванням регіональних особливостей, кліматичних умов і профілю позашкільного навчального закладу.

Загальна кількість навчальних годин, відповідно до навчальних планів, залишається незмінною.

Рівень класифікації	Напрямок діяльності	Термін навчання	Кількість годин На тиждень	Всього годин на рік
Початковий	туристсько-краєзнавчий	1 рік	4-6	144- 216
		2 рік	6	216
Основний	туристсько-краєзнавчий	1-й рік	6-9	216-324
		2-й рік	6-9	216-324
		3-й рік	6-9	216-324
		4-й рік	6-9	216-324
Вищий	туристсько-краєзнавчий	1-й рік	6-9	216-324
		2-й рік	6-12	216-432
		3-й рік	6-12	216-432
		4-й рік	6-12	216-432

Кількість робочих тижнів на навчальний рік – 42.

Кількість навчальних тижнів на рік – 36.

Директор ЦТКТУМ

Т.В.Волошенко

**Навчальний план
гуртків початкового рівня ЦТКТУМ на 2017-2018 н.р.**

Рівень класифікації	Віковий склад вихованців	Назва гуртка	Термін навчання	Кількість гуртків	Кількість годин на тиждень	Всього годин на рік
Початковий	7-12 років	Історичне краєзнавство	1-й рік	1	6	216
		Географі-краєзнавці	1-й рік	1	6	216
		Пішохідний	1-й рік	3	6	648
		Юні туристи-краєзнавці	1-й рік	1	6	216
		Спортивне орієнтування	1-й рік	1	6	216
		Народознавство	1-й рік	1	6	216

**Навчальний план
гуртків основного рівня ЦТКТУМ на 2017-2018 н.р.**

Рівень класифікації	Віковий склад вихованців	Назва гуртка	Термін навчання	Кількість гуртків	Кількість годин на тиждень	Всього годин на рік
Основний	8-21 років	Народознавство	1-й рік	1	6	216
			2-й рік	1	6	216
		Пішохідний	1-й рік	7	9	2268
			2-й рік	2	6	432
		Історики-краєзнавці	2-й рік	2	9	648
			3-й рік	1	9	324
		3-й рік	1	6	216	
		Географі-краєзнавці	2-й рік	4	9	1296
		Гірський	2-й рік	2	9	648
		Спортивне орієнтування	2-й рік	1	9	324
Юні туристи	1-й рік	5	9	1620		

**Навчальний план
гуртків вищого рівня ЦТКТУМ на 2017-2018 н.р.**

Рівень класифікації	Віковий склад вихованців	Назва гуртка	Термін навчання	Кількість гуртків	Кількість годин на тиждень	Всього годин на рік
Вищий	12-21 років	Пішохідний	1-й рік	2	9	648
		Історики-краєзнавці	1-й рік	1	9	324

Всього:

Кількість гуртків - 38

Кількість годин на тиждень- 303

Директор ЦТКТУМ

Т.В.Волошенюк

Програми за якими працюють гуртки ЦТКТУМ

Навчальні програми створені на основі Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 № 676.

- Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Пішохідний туризм» (укладач Савельєва Г.Г., заступник директора з НВР КЗ «Центр туризму» ЗОР). Рекомендовано науково-методичною радою КЗ «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді» ЗОР (протокол № 2 від 28. 08. 2013 р.); схвалено науково-методичною експертизою МОН України до видання з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» 11.11.2015 р.

- Навчальна програма для гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку позашкільної освіти «Гірський туризм» (укладач Нагорний Л. І., методист, керівник гуртка КЗ «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді» ЗОР). Схвалено Науково-методичною радою КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР (протокол № 6 від 05.11.2013 р.).

- Навчальна програма для гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку позашкільної освіти «Спортивне орієнтування» (автори: Савельєва Г. Г., заступник директора з НВР КЗ «Центр туризму» ЗОР, Жиленко Т. М., керівник гуртка «Спортивне орієнтування КЗ «Центр туризму» ЗОР). Схвалено Науково-методичною радою КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР (протокол № 4 від 21.06.2016 р.).

- Програми з позашкільної освіти: туристсько-краєзнавчий напрям (спортивно-туристський профіль) (випуск 1, 2). Зазначені програми розглянуто та схвалено методичною радою Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді (протокол від 13.05.2013 №1) та Науково-методичною комісією з позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол від 19.06.2013 №2)), листом МОН молоді та спорту України від 02.04. 2012 № 1/11-4293 збірник «Програми з позашкільної освіти: туристсько-краєзнавчий напрям» схвалено до видання з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України». Програму побудовано на основі блочного принципу. Програма гуртка з певного виду спортивного туризму формується шляхом включення до неї блоків, частина з яких є загальним для всіх видів туризму (вступ, фізична підготовка, загально-туристська підготовка, підготовка та участь в туристсько-краєзнавчих заходах, підсумки), інші (краєзнавство та спеціальна туристська підготовка) обираються керівником відповідно до обраного виду туризму та напрямку краєзнавчої роботи.

- Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Юні туристи-краєзнавці» (автор Омельченко Д. Г.). Схвалено до видання з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 14.07.2017 № 1/11-7083).

Включення до програми краєзнавчого матеріалу передбачає можливість обрання керівником гуртка одного з варіантів краєзнавчого розділу програми (історичного, географічного, етнографічного краєзнавства) з числа пропонованих. При цьому можливе як використання блоків одного з видів краєзнавства протягом двох років навчання з поступовим поглибленням знань, так і оволодіння кожного року початковими відомостями з іншого виду краєзнавства.

Програма, сформована керівником гуртка з використанням блоків навчального матеріалу, вміщених в збірці, не потребує додаткового затвердження органами управління освітою та/або навчальними закладами.

Керівник гуртка має право самостійно коригувати кількість годин, виділених на вивчення окремих тем, перерозподіляти навчальний час в залежності від місцевих умов, рівня підготовки вихованців, запланованих походів та масових заходів тощо.

Адаптовані програми:

При підготовці програм гуртків краєзнавчого напрямку частково використані матеріали Орієнтовних навчальних програм туристсько-краєзнавчих об'єднань учнівської молоді (видання - К., ІЗМН, 1996) та Навчальні програми для гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку позашкільної освіти (спортивно-туристський та туристсько-краєзнавчий профіль) (випуск 1 та 2).

- Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-спортивного напрямку «Юні туристи» - основний рівень, укладач Волошенюк Т.В., директор ЦТКТУМ.

- Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-спортивного напрямку «Спортивне орієнтування» - основний рівень, укладачі Волошенюк Т.В., директор ЦТКТУМ, Захаров О.О., керівник гуртка ЦТКТУМ.

- Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Географічне краєзнавство» - початковий та основний рівень, укладачі Зуєва О.О., керівник гуртка ЦТКТУМ та Костікова Н. В., методист ЦТКТУМ.

- Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Історичне краєзнавство» - основний рівень, укладач Рогаль О.П., керівник гуртка ЦТКТУМ.

- Навчальна програма з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку «Історичне краєзнавство» - вищий рівень, укладач Алексєєва Т.О., керівник гуртка ЦТКТУМ.

- Навчальна програма з позашкільної освіти краєзнавчого напрямку «Українське народознавство» - початковий та основний рівень, укладач Човпило О.В., керівник гуртка ЦТКТУМ.

Програми затверджені Науково-методичною радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Б.Хмельницького (протокол № 10 від 06.07.2016 р.).

Директор ЦТКТУМ

Т.В.Волошенюк